

Senterpartiet

NÆR FOLK I HELE TRONDHEIM

Kommunevalgprogram for Senterpartiet

Bystyreperioden 2019- 2023

Innholdsfortegnelse

Innledning	3
Mål for perioden 2019-2023	3
Kommunal økonomi, forvaltning og arbeidsgiverpolitikk	4
Økonomi og forvaltning	4
Kommunen som arbeidsgiver	4
Internasjonalt samarbeid	5
Studentbyen Trondheim	5
Byutvikling	6
Energi og miljø	7
Skole, oppvekst og utdanning	8
Barnehage	8
Skole	9
Skolefritidsordning (SFO)	10
Barnevernet	10
Helse og omsorg	11
Funksjonshemming, nedsatt funksjonsevne og kroniske lidelser	12
Rusomsorg og psykiatri	12
Tiltak mot fattigdom	13
Eldreomsorg	13
Næring og nyskaping	14
Bynært landbruk og matproduksjon	14
Entreprenørskap og innovasjon	15
Samferdsel og infrastruktur	15
Idrett og fritid	16
Kultur	17
Bibliotek, film og kino	18
Kirke og livssyn	18

Innledning

Trondheim er fra 01.01.2020 en ny kommune, bestående av tidligere Klæbu og Trondheim kommuner. Nye Trondheim er en mangfoldig bykommune, og består av små og store lokalsamfunn. Senterpartiet ønsker at Trondheims innbyggere skal føle tilhørighet til kommunen og sitt nærmiljø, og enkeltmennesket skal gis muligheten til å bestemme over sin egen livssituasjon. Senterpartiets ideologi bygger på ideene om ansvar, fellesskap og bærekraftig forvaltning. Senterpartiet vil bygge samfunnet nedenfra. Skal enkeltmennesket kunne vokse og ha mulighet til å virkeliggjøre sine drømmer – sin idé om det gode livet – trengs det et nærmiljø som skaper trygghet, identitet, engasjement og kulturelt rotfeste.

Senterpartiets politikk tar utgangspunkt i nærmiljøene. Uten barnehage, skole, omsorgsordninger og et aktivt kulturliv, kan ikke lokalmiljøene leve. Senterpartiet i Trondheim vil sette livskvalitet i sentrum. Hele samfunnsplanleggingen må tilrettelegges slik at den fremmer menneskelig vekst og utvikling, og skaper gode nærmiljø og oppvekstvilkår. Senterpartiet ønsker et aktivt og godt samarbeid med nabokommunene og regionen for øvrig.

Mål for perioden 2019-2023

Senterpartiet skal i den kommende kommunevalgperioden legge til rette for:

- Ansvarlig kommuneøkonomi, åpenhet i forvaltningen og økt involvering av innbyggere og ansatte i kommunen.
- En ledende arbeidsgiverpolitikk, som sikrer medvirkning, medbestemmelse og medansvar.
- Skape trygghet for alderdommen og styrke den hjemmebaserte omsorgen.
- Et godt offentlig tjenestetilbud i hele kommunen.
- Styrke det forebyggende folkehelsearbeidet i kommunen.
- Et sterkt vern av dyrka og dyrkbar jord.
- Utvikle Trondheim til å bli en ledende by for innovasjon, næring og verdiskapning.
- God ivaretagelse av svakere grupper og unge med sammensatte behov.
- Gode og forutsigbare vilkår for frivilligheten.
- Videreutvikling av et rikt kultur- og fritidstilbud for ungdom.

Kommunal økonomi, forvaltning og arbeidsgiverpolitikk

Økonomi og forvaltning

Senterpartiet vil føre en ansvarlig og sunn økonomisk politikk. Det er viktig for Senterpartiet i Trondheim at vi holder fast på handlingsregelen som er vedtatt av bystyret. Senterpartiet vil fortsette arbeidet med å redusere det kommunale låneopptaket gjennom å bedre prosessene med kommunale investeringer. Skatte- og avgiftsnivået skal ligge på et nivå som opprettholder en god tjenesteproduksjon, i omfang, effektivitet og kvalitet.

Senterpartiet vil:

- At kommunen skal legge vekt på lokale innkjøp, og i tillegg ta initiativ overfor lokalt næringsliv til en "kjøp-lokalt-kampanje".
- At ansatte skal få bruke mer tid på primær oppgavene, og mindre på rapportering.
- Utnytte handlingsrommet som eksisterer innenfor EØS-avtalens direktiver.
- Beholde formannskapsmodellen som politisk styreform i Trondheim.
- Gjennom innkjøpsreglement sikre at leverandør og underleverandører har gode lønns- og arbeidsvilkår.
- Øke andelen av kommunalt tjenestetilbud som drives i samarbeid med ideell sektor.

Kommunen som arbeidsgiver

Senterpartiet vil at kommunen skal ha en god arbeidsgiverpolitikk som gjør kommunen attraktiv som arbeidsgiver for både yngre og eldre arbeidstakere. Dette kan gjøres gjennom mentorprogram, gode muligheter til etter- og videreutdanning og karrieremuligheter.

Senterpartiet vil:

- At de ansatte skal oppleve medvirkning, medbestemmelse og eierskap til sin egen arbeidsplass.
- Arbeide for et inkluderende arbeidsliv med trygge arbeidsforhold og likebehandling.
- At hele og faste stillinger skal være standarden for ansatte i Trondheim kommune. Alternative turnus- og arbeidstidsordninger gis ved behov.
- At kommunen skal være aktiv i å ta inn flere lærlinger, og være bevisst på å fremskaffe lærlingplasser i de fagene det vil være behov for i fremtiden.
- Utarbeide handlingsplaner for etter- og videreutdanning av alle kommunens ansatte for å bedre kvaliteten på tjenestene. Realkompetanse må verdsettes, og alle skal ha en plan for kompetanseheving.
- At kommunen skal utvikle gode ledere på alle nivå, spesielt kompetanse i økonomistyring.
- Øke andelen menn som er ansatt i helse- og oppvekstsektoren.
- Gi større tillit til de ansatte. Vi stoler - og bygger videre på den yrkeskompetansen de ansatte har.
- Jobbe for at kommunale virksomheter ikke privatiseres og/ellers settes ut på anbud.
- At det etableres kommunale vikarordninger hvor naturlig fravær (som sykdom, ferieavvikling, permisjoner) dekkes av egne faste ansatte.
- Øke andelen av kommunalt tjenestetilbud som drives i samarbeid med ideell sektor.
- At det etableres kommunale vikarordninger innenfor helse- og omsorgsområdet hvor naturlig fravær, som for eksempel sykdom, ferieavvikling og permisjoner dekkes av egne faste ansatte.

Internasjonalt samarbeid

Senterpartiets standpunkt om nei til EU og om å melde ut Norge av EØS er svært viktig for et aktivt kommune-demokrati. Dette forhindrer ikke at Trondheim kommune samarbeider på flere internasjonale arenaer, og anser dette som viktige impulser for utviklingen av kommunen.

Senterpartiet vil:

- Videreføre samarbeidet om Trøndelags Europakontor i Brussel.
- At Trondheim kommune deltar som partner i internasjonale to- og flerparts lokale samarbeidsprosjekter.
- Videreføre samarbeidet med Trondheim kommunes vennskapsbyer.
- Utnytte erfaringene fra Smart City-samarbeidet.
- Videreutvikle rollen som Free City for forfulgte kulturarbeidere fra land med totalitære regimer.
- At kommunen gjennom innkjøpsreglementet skal legge opp til rettferdig handel for varer der det er naturlig.

Studentbyen Trondheim

Trondheim skal fortsette å være Norges beste studentby, og vil legge til rette for studentene under studietiden. Senterpartiet ønsker at flere ferdigutdannede etablerer seg i Trondheim, fordi byen tilbyr attraktive karrieremuligheter. Studentfrivilligheten skaper flere møteplasser i byen, og har bidratt til å gjøre Trondheim til en levende festivalby. Annethvert år arrangerer studentene UKA og ISFIT, som både samler til kulturelle og faglige opplevelser.

Senterpartiet vil:

- Stimulere til økt bygging av studentboliger og idrettsbygg gjennom Studentsamskipnaden, bla. ved å tilby tomter som har attraktiv beliggenhet for studentene.
- Øke antall praksisplasser i Trondheim kommune.
- Arbeide for at Trondheim kommune og privat næringsliv skal opprette flere traineestillinger og sommerjobber for studenter.
- Følge opp nettverkssamarbeidet Study Trondheim, som består av flere offentlige og private aktører knyttet til universitets- og høyskolemiljøet.

Byutvikling

En helhetlig og fremtidsrettet byutvikling skal fremme trivsel og miljø. Aktiv arealplanlegging, forvaltning og fortetning er nødvendig for å redusere transportbehov og bevare verdifull matjord. Det er også viktig at kommunen står suverent til å bestemme over egen arealpolitikk. Slik skapes gode bomiljø der det er enkelt å komme seg fram - både for vare- og persontransport - med kort vei mellom hjem, arbeidsplass, offentlige tilbud og butikker. Trondheim er en by i vekst og har en årlig netto tilflytting på ca. 2700 personer. For å holde forurensningen på et forsvarlig nivå må byen utvikles innenfra og utover parallelt med utbygging av et godt kollektivtilbud samt nødvendige andre offentlige tjenester. Byens lokalsenter skal være kraftsenter som er forbundet med hverandre via gode kollektivtilbud. Disse må også utbygges med nødvendige offentlige tjenestetilbud, innfartsparkering, torg og parkanlegg som fremmer lokal trivsel og miljø.

Senterpartiet vil:

- At byen skal utvikles i et langsiktig, helhetlig og bærekraftig perspektiv. Dette gjelder bruk av arealene i sentrum, i bydelene, utmarka og jordbruks- og skogbruksarealene.
- At bevaring av dyrka og dyrkbar mark skal være et overordnet hensyn ved byutvikling og bygging av ny infrastruktur.
- Unngå at kommunens rett til å bestemme over egen arealpolitikk innskrenkes av regionale arealplaner.
- Sikre åpenhet rundt opsjonsavtaler knyttet til landbrukseiendommer.
- At flytting av matjord ikke skal aksepteres som argument for å bygge på dyrka mark.
- At fremtidig boligbygging i hovedsak skal foregå i tilknytning til kollektivaksene gjennom byfornyning og forsiktig fortetting - både i sentrumsnære områder, og i lokalsentra forutsatt at dette ikke kommer i konflikt med dyrka- og dyrkbar mark.
- Legge til rette for bygging av varierte typer av boliger, som skaper mangfoldige bomiljø tilpasset ulike livsfaser og gir møteplasser på tvers av generasjoner og ulike sosiale fellesskap.
- At kommunen skal ta ansvaret for reguleringer av større områder og byomforming samt bestemme hvor det skal bygges ut fra helhetlige planer for å sikre at de offentlige tjenestetilbudene er i takt med ønsket byutvikling.
- At kommunen skal ta ansvar for å tilvise nye arealer til lager- og industriformål, slik at aktuelle sentrumsnære områder kan omformes til kombinerte bolig- og næringsområder, samt. kulturformål.
- Gjøre en totalvurdering av alle ubebygde områder som er regulert for bolig ved rullering av kommuneplanens arealdel, slik at de kan tilbakeføres til LNFR- områder.
- Bygge høyere og tettere i sentrumsnære strøk uten at dette går på bekostning av de bygningsmessige særtrekkene i midtbyen.
- Sikre en bedre koordinert utbygging av offentlige tjenestetilbud og moderne løsninger for kollektivtrafikken.
- Sikre innbyggerne tilgang til fjorden og strandsonen. Dette hensynet skal ligge til grunn for videre utvikling av havneområdene.
- Utvikle gang og sykkelsti langs Nidelva fra Midtbyen til Hyttfossen i Klæbu, samt. skiløype fra Tiller til Vassfjellet.
- Sørge for en byutvikling med bedre miljøkvaliteter.
- Legge til rette for mindre bruk av bil, mer kollektivtransport, og sykkel- og gangveier i hele kommunen. Byrommet og bydelssentra skal tilrettelegges for myke trafikanter.
- Verne om de grønne lungene i sentrum, bydelene og tettbygde strøk.
- Forvalte bymarkene som en arena for læring, opplevelser og fritidsaktivitet for alle. Sikre at bymarkene fortsatt er under lokal styring
- At trebyen Trondheim bør styrkes og utvikles med mer bruk av tre i nye bygg

- Skape gode bomiljø for fastboende og studenter rundt Midtbyen og campus. Private utleiende har et særlig ansvar med å forvalte boenhetene som leies ut på en god måte.
- At bryggene bevares gjennom aktiv bruk.
- Legge til rette for effektiv gods- og varetransport i Trondheim.
- Arbeide for bedre dyrevelferd for byens hunder ved at det anvises egnede arealer for etablering av små og store inngjerdede "hundeskoger".
- Legge til rette for urbant landbruk. Som en naturlig del av store utbyggingsprosjekter skal det avsettes plass til parsellhager.
- Videreføre Svartlamoen som by-økologisk forsøksområde.
- Arbeide for å bevare, og utvikle, bygningsmassen etter Trondheim maritime skole på Ladejarlen.
- Utvikle forbedrede prosesser for økt involvering av innbyggerne og større åpenhet i arealforvaltning, planprosesser og arbeid med reguleringsplaner.

Energi og miljø

Senterpartiets framtidssretta, grønne politikk innebærer god forvaltning av, og bruk av alle våre fornybare ressurser i havet og på land til å skape gode, miljøsmarte arbeidsplasser. I Senterpartiets økologiske helhetssyn er vi mennesker ansvarlige for å ta vare på og forvalte og levere vidare til neste generasjon, eiendom, natur og miljø som vi har til låns. Menneskehetens framtid er avhengig av at naturens mangfold og produksjonsevne opprettholdes, og Senterpartiet mener at dette best opprettholdes ved fornuftig forvaltning og bærekraftig bruk. Ressursene skal brukes på en slik måte at de varer. Vekst er ikke å forbruke mer, men å forvalte bedre. Folkelig deltakelse og engasjement er en av bærebjelkene i vår miljøpolitikk. God næringspolitikk og god klimapolitikk hører sammen.

Senterpartiet vil:

- Gjøre bruk av våre fornybare naturressurser til fundamentet i vår grønne økonomi.
- Ha strenge miljøkrav som danner utgangspunkt for utvikling av ny kompetanse, alternative energikilder, ny teknologi og industri.
- At Trondheim skal arbeide aktivt for at nasjonalt krav om 65 prosent materialgjenvinning nås innen 2035.
- Styrke den fornybare energiforsyningen, og at energiressursene må utnyttas mer effektivt.
- Skape morgendagens arbeidsplasser gjennom kretsløpsøkonomi med grønn skattlegging og insentiver.
- Ha ambisiøse målsetninger for gjenvinning og gjenbruk av alle typer avfall. Avfall er en ressurs som kan utnyttas bedre, og det angår også husholdningsavfall og organisk avfall spesielt.
- Være pådriver for å utvikle og bygge anlegg for produksjon av biogass fra organisk avfall.
- At tømmer som råstoff må få en ny æra. Skog i vekst binder CO₂ og skogen i Norge tar i dag opp netto tilsvarende halvparten av de norske klimautslippene, og må regnes med i det norske klimaregnskapet.
- Arbeide for å få inn flere klimatiltak i landbruket, samtidig som ønsket om økt matproduksjon på norske ressurser ivaretas.
- At kommunen stiller klarere krav ved innkjøp og anbud for å bruke sin forbrukermakt til å påvirke samfunnet positivt.
- At kommunen bruker sin rolle som innkjøper til å skape et marked for norskproduserte miljøvennlige, biobaserte produkter og tjenester.

- Arbeide for en kretsløpsøkonomi i Norge som ivaretar de globale bærekraftmålene; Å bringe dette som en del av klima- og miljøarbeidet inn i skolen er viktig for å forankre disse verdiene i fremtidige generasjoner.

Skole, oppvekst og utdanning

Barnehage

Senterpartiet vil ha oppmerksomhet om barnehagens kvalitet og innhold. Senterpartiet vil legge vekt på mindre barnegrupper, verne om den frie leken, og sikre at barnehagene i størst mulig grad ligger nært barnas bosted for å unngå unødig transport og tidsbruk. I tillegg er det også viktig å ha fokus på kompetanseheving blant de ansatte.

Senterpartiet vil:

- Verne om den frie leken og gi barn nok tid til fri utfoldelse i barnehagen.
- At den enkelte barnehage får anledning til å fordype seg i saker som er viktig for lokalmiljøet, og at kunnskap om lokalt livsgrunnlag, næringsliv, kultur og historie inngår i undervisningen. Det må legges til rette for lokal barnehagebasert kompetanseutvikling i samarbeid med eksterne aktører.
- Videreføre kommunens satsing på språk- og realfagskompetanse i barnehagene
- At kommunale og private barnehager skal likestilles økonomisk.
- At nyansatte nyutdannede barnehagelærere får tilbud om systematisk veiledning de to første årene i barnehagelærerprofesjonen.
- At det etableres flere friluftsgårder og gårdsbarnehager. Besøksgårder må brukes aktivt.
- At det ved behov bygges offentlige barnehager og/eller at kommunen samarbeider med ideelle private barnehageeiere.
- Ansette kokker i kommunale barnehager fordi kosthold er viktig. Dette vil også friggi tid til pedagogisk arbeid for det øvrige personalet.
- At alle ansatte i barnehagen skal ha pedagogisk kompetanse.
- Barnehagen skal være en aktiv og god lærebedrift og ufaglærte assistenter skal gis tilbud om å ta fagbrev. Dette vil Senterpartiet gjennomføre ved å øke antall lærlingeplasser i kommunale barnehager og oppfordre private til å gjøre det samme.
- At budsjettmodellen i barnehagen endres slik at den blir lik den som er for skole. Budsjettene skal tildeles etter reallønna og ikke snittlønna til de ansatte.
- At arbeidstiden i barnehagen og den pedagogiske kompetansen blir brukt til barns beste.
- Ha særlig fokus på hvordan de spesialpedagogiske tiltakene gjennomføres i barnehagen og hvordan barns rettigheter ivaretas.
- Legge til rette for at barnehagene kan benytte seg av kulturtilbud som finnes i Trondheim kommune.

Skole

Senterpartiet verner om den offentlige fellesskolen, hvor eleven skal stå i fokus. Samtidig skal det være rom for private skoler basert på alternativ pedagogikk. På de første årstrinnene skal lek, fysisk aktivitet og kreativ utfoldelse være en sentral del av skolehverdagen. Senterpartiet vil at skolen skal være en sentral del av et tverrfaglig samarbeid i kommunen, som har fokus på elevens medvirkning til det beste for den enkelte elev. Trondheim har et internasjonalt forskningsmiljø, og skal kunne tilby flerspråklige skoler i samarbeid med private aktører

Senterpartiet vil:

- At praktisk og variert undervisning fortsatt skal være et viktig satsingsområde. Alle ungdomsskoler skal ha tilbud om valgfag med fordypning i teoretiske og praktiske fag
- Videreføre samarbeidet med Ungt Entreprenørskap i Trondheimsskolen, som både omfatter opplæring i lokaldemokrati, arbeid med elevbedrifter og brobygging mellom skole og næringsliv.
- Fortsette arbeidet med å styrke de praktisk- estetiske fagene i skolen. Vi skal ha lærere med god fagkompetanse til å undervise i disse fagene, og det sikres ved å styrke og utvikle samarbeidet mellom skolene og blant annet NTNU.
- At det legges til rette for at skolene kan bruke gårdsbruk som læringsarena gjennom bruk av tilbud som "Inn på tunet".
- Legge til rette for samarbeid på den enkelte skole i tverrfaglige team som jobber for elevens beste.
- At lærerens tid må brukes til pedagogisk arbeid og oppfølging av elevene, mens det tas i bruk andre fagressurser til å ta administrative oppgaver. Det er viktig for Senterpartiet at arbeidstiden i skolen skal organiseres slik at pedagogisk og faglig kompetanse blir brukt best mulig
- At kommunen må legge til rette for at lærere får mulighet til å gjennomføre videreutdanning og etterutdanning, og at nyansatte nyutdannede lærere får tilbud om systematisk veiledning de to første årene i lærerprofesjonen.
- At den enkelte skole får anledning til å fordype seg i saker som er viktig for lokalmiljøet, og at kunnskap om lokalt livsgrunnlag, næringsliv, kultur og historie inngår i undervisningen. Det må legges til rette for lokal skolebasert kompetanseutvikling i samarbeid med eksterne aktører.
-
- At alle skolene i Trondheim øker andelen kultur i skolen med ordningen "kulturdag" som ideal. I tillegg må "den kulturelle skolesekken" videreføres.
- Redusere ventelistene til kulturskolen. Vi vil også etablere tilbud i kulturskolen som i større grad appellerer til og er tilpasset minoritetsungdom.
- Styrke den kommunale kulturskolens posisjon, og opprettholde et høyt musikkfaglig nivå. Samtidig er det også viktig å sikre nok øvings- og undervisningsrom.
- At lavterskeltilbudet på hver enkelt skole forsterkes. Spesielt gjelder dette skolehelsetjenesten, helsesykepleier, og rådgivningstjenesten. Senterpartiet ønsker å ha sosiallærere på alle skoler, og miljøarbeidere som har et særlig fokus på elevenes psykososiale miljø.
- Fortsette arbeidet med skoleinvesteringer, slik at alle elever i kommunen møter gode og tilfredsstillende skoleanlegg. Det daglige vedlikeholdet er viktig, og derfor mener vi at alle skoler skal ha egen vaktmester som også har ansvar for kommunale idrettsbygg som er tilknyttet skolen.
- Ha særlig fokus på hvordan de spesialpedagogiske tiltakene gjennomføres i skolen og hvordan elevens rettigheter ivaretas.
- At kommunen skal gi skoler mulighet for å delta i prosjektet «Skyting for mestring».

- At skole – hjem samarbeidet prioriteres og styrkes

Skolefritidsordning (SFO)

Senterpartiet ønsker å bedre SFO for å skape et best mulig tilbud for den enkelte elev. Det må være et større samsvar mellom foreldrebetaling og kvalitet. SFO skal være et pedagogisk og meningsfylt tilbud. Videre skal SFO ha ledere med formell pedagogisk kompetanse, og et bemanningsnivå som sikrer et trygt miljø og forebygger mobbing.

Senterpartiet vil:

- At alle SFO skal ha egen faglig leder med pedagogisk kompetanse.
- Tilby barn et godt kosthold på SFO og kostholdsveiledning til ansatte og foreldre.
- At SFO skal ha egne lokaler på skolen, fordi barn trenger et skille mellom skole og fritid.
- Verne om den frie leken og barnas egenaktiviteter i SFO, og skape en god balanse mellom styrte og frie aktiviteter.
- Styrke moderasjonsordningene innen barnehage og SFO.
- Øke samarbeidet mellom kulturskolen og SFO.

Barnevernet

Et godt barnevern er viktig for å ivareta de svakeste i samfunnet. Effektiv organisering og utnyttelse av ressursene og tidlig innsats er viktig for tilliten til barnevernet.

Senterpartiet vil:

- Styrke barnas posisjon i samfunnet, særlig de som har behov for ekstra bistand og oppfølging.
- Intensivere det forebyggende arbeidet blant barn og unge, og styrke samarbeidet mellom barneverntjenesten, skole, barnehage og frivillige organisasjoner.
- At kommunens ulike enheter samarbeider enda bedre for å sikre godt tjenestetilbud og oppfølging av barnet og familien under tiltak.
- Bestille en gjennomgang av organiseringen med tanke på økt kvalitet på tjenesten og bedre utnyttelse av ressursene.
- At forebyggende arbeid innen barnevernet må sees i sammenheng med kulturtilbudene som kommunen tilbyr barn og unge.
- Bestille en gjennomgang av organiseringen med tanke på økt kvalitet på tjenestene og bedre utnyttelse av ressursene.
- Yte tidlig og tilpasset bistand til det enkelte barn og familien.
- I større grad gi tilbud i hjemmet, nærmiljøet eller fosterhjem fremfor institusjonstilbud når det er mulig.
- Styrke oppfølgingen både av barna som er under tiltak og de familiene som mottar tiltak.
- Styrke det tverrfaglige samarbeidet mellom forvaltningsenhetene for å sikre et så helhetlig og effektivt tilbud som mulig for det enkelte barnet.
- Bidra til kompetanseheving av barnevernstjenesten i samarbeid med barn og unge, blant annet med kunnskapssenteret «Forandringsfabrikken» som bygger på kunnskap fra barn med egne erfaringer fra barnevernet.
- Støtte frivillige og ideelle organisasjoner som gir tilbud til ungdom i denne aldersgruppen.

- At Trondheim kommune skal legge til rette for en systematisk veiledningsordning for nyansatte i familietjenesten/barnevernet.
- Styrke ettervernet for unge som har vært i barnevernets omsorg og forberede overgangen til voksenverdenen på en god måte.

Helse og omsorg

Senterpartiet ønsker at kommunens helse- og omsorgsarbeid skal innebære tidlig innsats, forebyggende arbeid, og å tilby de tjenestene den enkelte har behov for. Samtidig er det viktig å se verdien av, og styrke samarbeidet med de pårørende.

Stadig flere med omsorgsbehov i forhold til antall personer i arbeidsfør alder gir store utfordringer med hensyn til optimal bruk av ressursene, og Senterpartiet mener at helse- og omsorgsområdet må få tilført relativt sett større ressurser enn i dag.

Senterpartiet mener at helse- og omsorgstjenestene løses best innenfor offentlig sektor, i nært samarbeid med ideelle organisasjoner. Framtidens eldreomsorg er avhengig av et samarbeid mellom offentlig sektor og frivillige organisasjoner. Frivilligheten må ha en tydeligere rolle i omsorgstjenesten.

Senterpartiet ønsker å bygge et samfunn der man løfter innbyggerne ut av fattigdom. Kommunenes hjelpeapparat må møte innbyggere som trenger ekstra bistand ansikt til ansikt. Det må være en målsetning at de dette gjelder skal ha en primærkontakt, istedenfor å bli møtt av mange ulike hjelpere.

Senterpartiet vil:

- Arbeide for å opprettholde og forbedre dagens fastlegeordning.
- Gi økt selvbestemmelse og brukermedvirkning ved planlegging og utføring av omsorgstjenestene, noe som vil bidra til økt trivsel og rettssikkerhet og man vil unngå bruk av makt og tvang.
- At det offentlige skal samarbeide med frivillige organisasjoner, pårørende og frivilligsentraler for å tilby aktivitet, bistand og sosial omgang.
- Øke utvikling og bruk av velferdsteknologi, spesielt i hjemmebaserte tjenester, fordi stadig flere mennesker vil få behov for omsorgs- og pleietjenester i hjemmet.
- Øke bruken av "Inn på tunet" som dagtilbud.
- Videreutvikle "Ung i Jobb". der ungdommer både får sommerjobb og blir kjent med helse- og velferdsarbeid.
- Bruke mulighetene som universitetskommune. Trondheim har en unik tilgang til nyttige nyvinninger fra forskningsfronten, god tilgang til kompetanseheving, og førstehånds tilgang til nyutdannede studenter.
- Tilby avgangselever fra videregående skoler i kommunen gratis vaksinasjon mot smittsom hjernehinnebetennelse

Funksjonshemming, nedsatt funksjonsevne og kroniske lidelser

Senterpartiet vil:

- Arbeide for trygg omsorg i offentlig tjenesteproduksjon, og gi alle lik mulighet til deltakelse i samfunnet.
- Styrke ordningen med omsorgslønn for de som har særlig tyngende omsorgsoppgaver i hjemmet. For at kronisk syke og funksjonshemmede barn skal få en god oppvekst må den økonomiske situasjonen i familien være trygg og forutsigbar.
- Styrke prosjektet HELT MED, og andre lignende tiltak som arbeider for å inkludere utviklingshemmede i arbeidslivet.
- Det bør sees på muligheter for nye boformer for aleneboende med behov for omsorgstjenester
- At pasientbehandlingen skal ha sterkere fokus på forskningsbasert intervensjon mht. habilitering og rehabilitering. Tverrfaglig innsats for å gi brukere best mulig funksjons- og mestringsevne, selvstendighet og mulighet for deltakelse sosialt i samfunnet
- At bo- og aktivitetstilbud for utviklingshemmede må ha forsvarlig bemanning, og sikre at beboerne får tilbud om aktivitets- ferie- og fritidsaktiviteter.
- Gi støtte til tiltak for at personer med nedsatt funksjonsevne får delta i meningsfulle arbeids- og fritidsaktiviteter.
- At kommunen må ha en offensiv sosial boligpolitikk som bidrar til at personer med nedsatt funksjonsevne kan eie, ev. leie sin egen bolig.
- At brukerstyrt personlig assistanse (BPA) må tilpasses den enkelte brukers behov.
- At Trondheim kommune skal tilrettelegge for arbeidstakere med nedsatt funksjonsevne.

Rusomsorg og psykiatri

Senterpartiet vil:

- At rusmisbruk skal forebygges og forhindres ved hjelp av aktivitet og arbeid. Samtidig er det viktig at kommunen setter tydelige krav om progresjon på veien mot et liv uten rus - både som boligeier og i en jobbsituasjon.
- Heve nivået på rus- og psykiatritjenestene ved en helhetlig satsning på forebygging, økt bemanning og kompetanseheving.
- Styrke et bredere lavterskeltilbud i offentlig regi. Kveldsåpne helsestasjoner og oppsøkende sosialarbeidere er viktige tiltak i alle deler av kommunen.
- Støtte og utvikle samarbeidet med frivillige organisasjoner som driver med forebyggende arbeid.
- Støtte og utvikle samarbeidet med frivillige organisasjoner som gir tilbud til personer med lette og moderate psykiske vansker og rusmiddelavhengige - herunder arbeidstrenings- og tilrettelagte opplæringstiltak.
- Styrke og videreutvikle tilbudet ved Stavne Gård KF
- Forbedre og legge til rette for enkle og praktiske overnattingsmuligheter, slik at ingen må sove ute.
- Tilrettelegge for at kommunen og frivillige organisasjoner tilbyr steder å være for de som ikke er tunge rusmisbrukere.
- Øke satsingen på ettervern innenfor rus og psykiatri.

Tiltak mot fattigdom

Senterpartiet vil:

- Bruke Husbankens virkemidler til å få flere over i eid bolig og ut av leiemarkedet.
- Få en vurdering av utleiepriser på kommunale boliger, og om det skal være ulike leiepriser på kategoriboliger og ordinære utleieboliger.
- Styrke frivilligheten slik at det blir lettere å jobbe med fattigdomsproblematikk for alle områder innen frivilligheten.
- Styrke utlånssentralene og utvide til flere områder i byen.
- Vurdere kommunens moderasjonsordninger for å være sikker på at disse treffer de som trenger dem.

Eldreomsorg

Senterpartiet vil:

- Øke grunnbemanningen i den hjemmebaserte omsorgstjenesten. Vi trenger flere kvalifiserte medarbeidere i eldreomsorgen, men hver enkelt bruker må få færre nye ansikt å forholde seg til.
- Videreføre og øke omfanget av forsøksordningen med «Toppet bemanning», der enkelte sykehjem har faste stillinger ut over grunnbemanningen, for å dekke sykevikariater, ferier, praksisveiledning og andre utviklingsoppgaver. Dersom tiltaket viser seg å gi gevinst pga. nedgang i sykefravær, ønsker Senterpartiet at ordningen innføres som permanent tiltak.
- Se på tiltak for å få opp kvaliteten på den hjemmebaserte tjenesten. Dette kan være bedre organisering – for eksempel at tjenestene leveres til riktig tid.
- Tiltak for å få opp kvaliteten på den hjemmebaserte tjenesten. Dette kan være organisering av tjenesten, f.eks. at tjenester som skal leveres på morgenen, blir levert på morgenen og ikke langt ute på dagen.
- Fortsette å bygge ut sykehjemsplasser. Heldøgns omsorgstilbud vil ikke erstatte behovet for sykehjem. Sykehjemsbeboere må på linje med andre pleietrengende få et individuelt tilpasset tjenestetilbud.
- Gjennom å samlokalisere sykehjem sammen med omsorgsboliger vil en oppnå bedre trygghet for beboerne og kunne utnytte ressursene bedre. Kommunen skal som hovedregel ikke bygge omsorgsboligene selv.
- Ha minst to aktivitører i hel stilling per sykehjem.
- Videreføre samarbeidet med frivillige organisasjoner som "Livsglede for eldre" og satsingen på "Livsgledesykehjem".
- At den «kulturelle spaserstokken» videreføres og tilbys til flere.

Næring og nyskaping

Senterpartiet vil sikre et livskraftig og allsidig næringsliv både i Trondheim og regionen forøvrig. Trondheim er en av fylkets største landbrukskommuner, og næringsmiddelindustrien står for den største delen av kommunens industrivirksomhet.

Trondheim skal være en attraktiv kommune både for nytt og eksisterende næringsliv og for arbeidstakere. For å nå dette målet er godt utbygd infrastruktur, gode bomiljø, barnehageplasser, et godt utdanningstilbud og et variert kulturtilbud viktige forutsetninger.

Sammen med næringslivet, forskningsinstitusjonene og innovasjonsmiljøene skal Trondheim og Trøndelag være ledende på innovasjon nasjonalt og internasjonalt innenfor aktuelle teknologiske områder. Dette gjelder særlig næringsmidler, fornybar energi og CO2-rensing, datateknikk og marin/maritim virksomhet.

Senterpartiet vil:

- Benytte interkommunal arealplan ved lokalisering av næringsvirksomhet på nye og eksisterende næringsareal. Framtidig behov for næringsareal skal sikres i nært samarbeid med våre nabokommuner. Trondheim kommune skal ta initiativ til å fremme løsninger slik at et eventuelt økt skatte- og avgiftstrykk ved et slikt nabosamarbeid blir utlignet.
- At næringsmiddelindustrien må gis utviklingsmuligheter og rammebetingelser for fortsatt drift og utvikling. Tilpassede og tilstrekkelige arealer må sikres.
- Bidra til kompetanseheving, rekruttering og nyskaping til landbruket og grønne næringer basert på fornybare ressurser.
- Bevare Trondheim som naturlig sentrum for Trøndelagsregionen. Det er en gjensidig avhengighet mellom byene og distriktene rundt, og Senterpartiet vil derfor samarbeide med nabokommuner for å oppnå en best mulig utvikling av hele regionen.
- Legge til rette for at Midtbyen fortsatt skal være et levende handelssentrum.
- Arbeide for å få regional forvaltning av deler av statens finansielle formue til Trondheim.
- At kommunen skal legge vekt på innovasjon og nyskaping gjennom rollen som innkjøper og utbygger.
- Si nei til søndagsåpne butikker i Trondheim kommune.

Bynært landbruk og matproduksjon

Senterpartiet vil:

- Stoppe all nedbygging av dyrket mark i Trondheim kommune. Vi vil ha en helhetlig og fremtidsrettet arealforvaltning, med jordvern som sikrer verdifulle områder for matproduksjon og gir muligheter for tradisjonell landbruksproduksjon og husdyrhold.
- Sikre gode utviklingsmuligheter for det bynære skogbruket der hensynet til allmennheten og skogen som rekreasjonskilde også ivaretas.
- Oppfordre lokale reiselivsaktører og restauranter til å benytte lokal mat i sine tilbud.
- At Trondheim kommune skal tilby mer lokalprodusert mat i sin virksomhet
- Legge til rette for urbant landbruk. Som en naturlig del av store utbyggingsprosjekter bør det settes av plass til parsellhager.
- Øke kompetansen for alle om lokalt landbruk og matproduksjon.

- Jobbe for at kommunen viderefører prosjektet "Effektiv skadefelling av bjørn, jerv, ulv, gaupe m.m." for å raskere kunne ta ut skadegjørende rovdyr og sikre beiteområder for husdyr.

Entreprenørskap og innovasjon

Senterpartiet vil:

- Legge til rette for flere innovasjonssenter- og miljø, og etablere flere næringsklynger og næringsareal i takt med byens vekst.
- Legge til rette for oppstartsbedrifter i samarbeid med byens universitets- og forskningsmiljø.
- Stimulere til nyskaping innenfor grønn sirkulær økonomi, særlig sett i sammenheng med pågående forskningsprosjekter som utvikler ny teknologi.
-

Samferdsel og infrastruktur

Senterpartiet vil at det skal oppleves som trygt å ferdes i trafikken for alle. Derfor ønsker vi å prioritere tiltak som bedrer trafiksikkerheten. I sentrumsområdene må hensynet til de myke trafikantene og kollektivtilbudet styrkes. Miljøpakken skal brukes til å legge til rette for gående, syklistene og brukere av kollektivtransport - i tillegg til å være med å finansiere veiprosjekter. Redusert utslipp av klimagasser er et viktig mål i utviklingen av fremtidens transport-infrastruktur.

Trønderbanen er et aktuelt transportmiddel for en stor andel av byens befolkning, så vel som for jobbpendlere. Disse trenger jernbane med høy frekvens for at bruk av tog skal være attraktivt.

Det er viktig at man tar hensyn til klimafarer og mer nedbør ved planlegging og vedlikehold av kommunal infrastruktur. Dette gjelder spesielt rassikring, og utbedring av vann- og avløpssystemer.

Alle innbyggere i kommunen skal ha god mobildekning, og tilgang til høyhastighets-bredbånd. Målsetningen er at fiberoptisk nett skal være tilgjengelig i hele kommunen.

Senterpartiet vil:

- Bygge ut nye gang- og sykkelveier i hele Trondheim, og fortsette arbeidet med å legge til rette for bruk av sykkel hele året.
- At kollektivfelt skal være forbeholdt buss og taxi.
- Bidra til å sikre god politisk og administrativ styring av miljøpakken.
- Jobbe for å utvide tiden på enkeltbilletter til 2 timer.
- At bompengerevurderingen må gjøres mer lik mellom de som bruker veiene, her kan også alternativer som veiprisering vurderes. Satsene for elbil skal heves til det høyeste nasjonale bestemte nivået.
- At kollektivtransporten fortsatt skal være et fylkeskommunalt ansvar.
- Arbeide for at det gjennomføres forsøk med førerløse busser der det kan være et framtidig alternativ, i samarbeid med fylkeskommunen og AtB.
- Arbeide for at det gjennomføres forsøk med gratis kollektivtransport i avgrensede perioder, med hensikt å motivere flere til å reise kollektivt.
- At bysykkel-tilbudet skal utvides med EI-sykler.

- Bedre vintervedlikehold av fortau, vei og gater, gang og sykkelveier.
- Sikre god framkommelighet for varetransport og renovasjon i sentrum.
- Videreføre ordningen med piggdekkgebyr.
- Bygge flere innfartsparkeringsplasser i Trondheim.
- Jobbe for en utredning av InterCity tog i Trondheim, hvor flere alternativ inkludert strekningen Heimdal - Lerkendal - Ranheim vurderes.
- Arbeide for elektrifisering av Trønderbanen.
- Jobbe sammen med fylkeskommunen for å oppgradere Gråkallbanen.
- Reguleringsplan Fv. 704 Tanem – Tulluan, realiseres så raskt som mulig
- Prøve ut prosjektet «Rosa busser» som Oslo kommune. Dette er et tilbud til eldre som trenger billig og tilrettelagt transport.

Idrett og fritid

Senterpartiet ønsker å være en pådriver for gode fritidstilbud i nærmiljøene, uavhengig av alder, bakgrunn, eller familiens økonomi. Frivilligheten skaper møteplasser nær folk, som både bidrar til inkludering, fellesskap, og integrering av grupper med annen bakgrunn.

Idretten må sikres nok, og riktige typer hallflater. Senterpartiet ønsker i samarbeid med frivilligheten å stimulere til mer fysisk aktivitet blant alle aldersgrupper. Videre er det ønskelig med flere tiltak som bidrar til at økonomi i mindre grad blir et hinder for deltakelse.

Senterpartiet vil:

- Styrke støtteordningene til frivillige organisasjoner som skaper gode fritidstilbud for forskjellige grupper i nærmiljøet.
- At frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner, som for eksempel korps, idrettslag og speiderorganisasjoner fortsatt skal bruke kommunens skoler og idrettsanlegg gratis.
- Ha gode nærmiljø- og idrettsanlegg i hele kommunen. Barne- og ungdomsidretten skal prioriteres.
- Når flerbrukshall erstatter gymsal, må det sikres at lokal barneidrett gis et prioritert tilbud i nærmiljøet.
- Legge vekt på tilbud til funksjonshemmede ved tilrettelegging for fritidsaktiviteter, utbygging av idrettsanlegg og kulturtilbud.
- Legge til rette for å øke det fysiske aktivitetsnivået i befolkningen for bedret folkehelse.
- Opprettholde og utvikle et godt tilrettelagt sti- og løypesystem i byens markaområder.
- Videreføre og bedre fritidsklubbene og kulturtilbudet for ungdom. Det er viktig å utvikle ungdomstilbudet og skape gode lokale møteplasser i de ulike bydelene. Åpen hall-tilbudet skal utvikles. Senterpartiet vil også legge til rette for fritidsklubber med helgeåpent.
- Etablere små rekrutteringsanlegg for vintersport i bydelene.
- Støtte opp om Granåsen som nasjonalt sportsanlegg.
- Etablere større skateanlegg i tillegg til de mindre som nå bygges i bydelene.
- Utarbeide en interkommunal idrettsplan som skal være forpliktende for oppbygging av idrettsanlegg i samarbeid med nabokommuner, som f.eks. anlegg for motorsport.
- Bygge basishaller som en del av flerbrukshaller for å tilrettelegge for mindre idretter.
- Støtte opp om alternative tiltak til organisert idrett for unge i nærmiljøene, for å stimulere til mer fysisk aktivitet.
- Støtte opp om SportsMix, som er et lokalt alternativ til organisert idrett for ungdom.

- Støtte opp om tiltak som byttedager, eller lignende tiltak som stimulerer til mer gjenbruk av utstyr til fritidsaktiviteter.
- Arbeide for å styrke is-idrettenes forhold i Trondheim.

Kultur

Kultur gir opplevelse og livskvalitet. Gjennom å legge til rette for opplevelse og deltakelse i nærmiljøet, nås flere. Målet for kultursatsningen i Trondheim må derfor være å nå ut til alle grupper i samfunnet, med spesielt fokus på inkludering av minoritetsgrupper.

Trondheim skal være en by for kunst og kultur, både for profesjonelle og amatører. Samspillet mellom kunstmiljø og et godt profesjonelt kulturtilbud, en god kulturskole og det frivillige kulturlivet som kor, korps og amatørteater er viktig for utviklingen av Trondheim.

Senterpartiet vil:

- At kommunen, i samarbeid med utdanningsinstitusjonene, bidrar til å etablere kunstmiljø slik at kunstnere ønsker å bosette seg og virke i Trondheim.
- At utsmykkingsordningen knyttet til kommunale investeringer beholdes
- Legge til rette for aktører som ivaretar truede håndverksfag, og skape bevissthet rundt disse.
- Styrke unge kunstnere i byen, både gjennom tilgjengelige stipendordninger og innkjøpsordningen.
- Legge vekt på tiltak i kunstpolitikken som bidrar til at kunstnere bosetter seg og skaper sin arbeidsplass i Trondheim.
- Bidra til at kultursatsingen i Trondheim utløser nasjonale og regionale midler.
- At neste nasjonale kulturbygg skal bli etablert sentralt i Trondheim, slik at Trondheim blir et nasjonalt kulturknutepunkt. Et nytt kulturhus skal romme både profesjonelle, amatører, flere kunstarter, kulturskolen og scene for flere kunstarter.
- Bevare dagens mangfold av kulturinstitusjoner i midtbyen, og at disse skal oppleves som tilgjengelige for alle.
- Sikre at kulturaktører får tilgang til å bruke lokaler ved kommunens barne- og ungdomsskoler gratis på kveldstid.
- Bidra til at mist får MIST økte midler til vedlikehold av og utbedring av sine museer i Trondheim. Kunstmuseene må prioriteres med tanke på utbedringer og utbygging.
- Være en pådriver for at byens museer sikres riktige arealer til magasin og teknisk konservering, for å unngå skade på verdifulle gjenstander fra de respektive samlingene.
- Bidra til å opprettholde det nasjonale ansvaret for forvaltning, samling og formidling av kunsthåndverk og design ved et nytt, eller eksisterende museum i Trondheim.
- Invitere flere inn i kirkebyggene, ved å bruke disse som arena for ulike kulturelle uttryksformer.
- Støtte kulturelle arrangementer, som gir viktige inntekter for lokalt næringsliv og bidrar til et positivt omdømme for byen.
- Videreføre dagens bestemmelser for tildeling av skjenkebevilling, og opprettholde dagens tidsbestemmelser for servering.
- Gi aktivitetsstøtte til et kvinne- / feministhus, etter modell av Litteraturhuset i Trondheim.

Bibliotek, film og kino

Senterpartiet vil:

- Beholde og videreutvikle bibliotekfilialene i bydelene.
- Bibliotekene skal være en arena for inkludering og integrering.
- At lokale filmer, musikk og litteratur må kunne lånes på bibliotekene.
- At det lokale filmmiljøet må trekkes inn i samarbeid med skole og fritidstilbud.
- At Trondheim kommune fortsatt skal være kinoeier.
- Bidra til å sikre finansieringen av filmfestivalen Kosmorama, som en viktig del av regional filmsatsing, for bransjeutvikling og som visningsarena for film.
- Arbeide for at en større del av de statlige bevilgningene til film og filmproduksjon overføres til regionene.

Kirke og livssyn

Senterpartiet vil:

- At alle innbyggere skal ha like muligheter til å utøve sin tro og livssyn, og et slikt mangfold bidrar til et inkluderende miljø i kommunen.
- At kommunen skal ta initiativ til, og samarbeide med Kirkelig fellestråd om, en gjennomgang av bygningsmassen for å avdekke behov og tilpasse tiltak.
- At preses for den norske kirke må bo og arbeide i Trondheim. Kommunen skal legge til rette for at kirken får gode arbeidsforhold og muligheter til å utvikle Trondheim som kirkehovedstad.
- Øke driftsfinansieringen av kirkelig fellestråd til et nivå på linje med sammenlignbare kommuner, og i tråd med ambisjonen om at Trondheim skal være et kirkelig tyngdepunkt.

